

REDACTIUNEA
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și în următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukos Nachst.,
Nr. 4. Angelad & Emerie Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peli Nachst., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifa
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVI.

Nr. 153.

Brașov, Sâmbătă 12 (25) Iulie.

1903.

Progres în cele rele.

(a) Suntem deprinși a da atențiune mare enunțatiunilor, pe cari le fac suveranii la întelnirile lor, politicienii în parlamente, diplomații la congrese și deputații la întrunirile electorale.

Publicăm aceste enunțatiuni, le comentăm, le interpretăm și tragem concludsiuni din ele.

Și totuși unele din ele și-au perdut importanța în momentul când au fost rostite. Fiind-că cuvintele politicienilor și ale diplomaților de multe ori se rostesc nu pentru a spune ceva, ci pentru a ascunde prin ele adevărata intențiune a vorbitorului.

Să ne întorcem însă pentru uu moment privirile de la rubrica diarelor, unde se face darea de semnă despre desbaterile adesea atât de sterpe parlamentare și se vedem ce scrie diarul cutare la rubrica tribunalelor. Aici se desbat crimele, aici se desvleuesce vițiul și perversitatea omenescă, aici se vede adesea inocența prigoniță și se aduce la cunoștința lumii vearsarea sângelui nevinnovat, fărădelegile făptuite în efervescența patimelor: uraneimblândită invidia și alte rătății omenesci. Și în fine aici se dă sentința, prin care se pedepsește cel culpabil.

Sunt foarte instructive desbaterile acestea de pe la forurile judecătorești și nu odată avurăm ocașiune a contempla în motivele desfășurate aici și cari au determinat cutare crimă, avurăm ocașiune, dăcem, a vedé semnele timpului în care dat ne este să trăim, și a face astfel diagnosa bólelor, de care suferé societatea omenescă.

Sunt și acestea cel puțin tot așa de importante ca și discursurile parlamentare, în cari politicienii jonglăză cu vorbele, spre a induce în eróre massele alegătorilor.

Sunt vr'o dece zile, de când tribunalul corecțional din Budapesta a judecat procesul intentat unui vizitiu de la poșta, care într'un moment nepăzită efracțiunase cariola poștei și sterpelise d'acolo suma de 100.000 corone.

De când cu școala lui Lombroso despre criminalii cu inclinațiuni atavistice, mulți dintre juriști obișnuiau a invoca iresponsabilitatea inculpaților, sub pretext că au operat sub impulsul invincibil al funcțiunei mecanice din circumvoluțiunile creurului.

Vizitiul din chestiune nu s'ar puté dice, că ar puté fi clasificat în categoria iresponsabililor. Om normal, în totă firea, dér influințat de lectură perversă, el singur mărturisesce, că a furat banii, cu scop de a-și crea o sôrtă mai ușoră, pentru că așa a cetit el în Darwin, Kant și Bülou și așa a audít de la nisce oratori socialisți, că sôrtea muncitorului și a omului sêrac trebuie să se amelioreze.

Ne place să cităm exemplele din străinătate, unde păzitorii de vite, se dice, că umblă pe câmp

intr'o mână cu bățul de păstor, ér în cealaltă cu un jurnal și ne delectăm în privirea tabloului, ce ne suride și noué în viitor, când înmulțindu-se școalele și progresând cultura, ciobanii și porcarii noștri se vor indeletnici și ei pe lângă nobila meserie a păstoritului și cu lectura de jurnale și cărți.

Dér ce folos ne va aduce „progresul culturai”, decă această cultură va deschide semidoctilor, — cari nu știu reduce la justa valóre importanța cuvântului tipărit — tóte perversitățile unei lecturi otrăviciose?

Frumos este progresul, și cultura este foarte utilă, dér și ele au, ca ori-ce lucru în lume, partea luminosă și umbrôsă. Invătătura este o sabie cu doué tăisuri. — Decă este invătătura bună și morală, străbați cu ea prin întunec și îți creezi o mulțumire sufletescă și fericire, decă invătătura este rea, te rănesci pe tine însuși cu ea.

Să progresăm, să ne cultivăm și noi, dér se căutăm a propaga principiile morale prin cărți folosite și a contrabalansa ast-fel efectul lecturai perniciose.

A început și printre Români a se face propagandă în sensul „ameliorării sôrtii muncitorilor” prin ori-ce mijloce. Lectura pernicioasă a început a-se introduce în popor prin mai multe canale de-odată.

Și decă tendințele acestea nu se pot stirpi, ne gândim cel puțin la contrabalansarea lor?

„Evenimentul epocal”. Diarele maghiare, cari nu suflă într'o trimbiță cu obstrucțiunii, sunt grozav de încântate de discursul contelui Albert Apponyi. „Budapesti Hirnap” scrie între altele:

„Ideile lui Apponyi, aspirațiunile lui naționale în cestiunea armatei au cucerit cu desevêrsire pe partidul liberal și prin această partidul și-a însușit programul militar al lui Apponyi. Acesta este evenimentul epocal al zilei. Victoria această nu este numai a lui Apponyi, ci și a causei naționale... Rar s'a mai întêmplat, ca cineva să vestescă de pe banca guvernamentală și între aplausurile majorității principiile și ideile sale de reformă de pe timpul când făcea opoșiție. Numai Kosuth la 1848 și Deak la 1867 au avut un rol atât de mare. După vorbirea lui Apponyi nu mai e posibil a elimina aspirațiunile naționale din șirul acelor reforme, cari trebuie să se găsescă în programul fiecărui guvern și al ori-cărei majorități, aspirațiuni, cari deși gradat, totuși în cadrul posibilității, negreșit trebuie să se realizeze”...

„Egyetértés” scrie: „Parlamentul maghiar, prin votare nominală, trebuie să primescă un proiect de rezoluțiune, care să îndrumeze guvernul a face să se valideze în proiectul militar definitiv postulatele lui Apponyi. Postulatele să se însire taxativ și clar. Intâiu ceea-ce a dîs Apponyi adî: limba maghiară în serviciul și comanda trupelor din Ungaria; apoi emblemele maghiare, permutarea ofițerilor ungar și postulatul, ca limba oficiôsă a noiei proceduri militare, să fie limba

maghiară. Nimeni dintre membrii camerei nu se mai pôte isola în fața acestor postulate. Nici partidul guvernamental, nici guvernul, nici regele, a căruia voință — după cum a accentuat Apponyi — este una cu voința națiunei”...

Celelalte diare își exprimă dorința, ca să se audă după tóte acestea glasul lui Khuen-Hedervary. Ce va răspunde el, ce va puté să răspundă, după-ce Apponyi i-a dat cea mai strălucită conduită, numindu-l: „unul din cei mai meritosi bărbați de stat maghiari”.

Despre discursul contelui Apponyi, diarul „N. Fr. Pr.” scrie între altele următoarele: „Este greu a pètrunde gândul acestui om, care este contradicțiia întrupată și care este tot așa de tare în vorbă, pe cât este de șovăitor la fapte. Decă însă gândul lui este să-și pună candidatura la ministeriu, trebuie să mărturisim, că momentul psihologic a fost bine ales. — Apponyi în partea cea mai mare a discursului său a vrut să dovedescă, că el și-a rémas consecuent și că lista postulatelor sale naționale este și acuma aceeași, care a fost de la început. Prin această a măgulit obstrucțiunea, tot așa precum a sprijinit-o ca președinte, când a primit numărósele deputațiuni. Prin discursul său, Apponyi s'a prezentat singur, ca omul, care este chemat a fi intermediator între corónă și națiune. Este probabil așa-dér, că se va face o încercare și cu Apponyi. Incurcătura este așa de mare și adevărații bărbați de stat au devenit atât de rari în Ungaria, în cât nu ne-am mira vèdend și această nouă încercare”.

Rusia mobiliséză. Diarul „Standard” din Londra află din Moscva, că Rusia ar mobilisa 128,000 de omeni în scop, ca la cas de nevoie, să aibă trupe gata de plezare.

„Agenția Reuteur” află din Petersburg, că 11 torpilóre vor fi trimise să întârescă escadra rusă din oceanul Pacific.

Rusia a ajuns în mari neînțelegeri cu Japonia, — și de aci se esplică mësurile militare, ce le ia.

Din dieta ungară.

— Discursul contelui Apponyi. —

Contele Albert Apponyi, presidentul camerei deputaților, a coborit alaltăieri, Miercuri, tribună presidială, ca să-și rostescă cuvântul asupra situațiunei, discurs despre care se vorbise încă mai înainte. Camera intrând în ordinea de zi (desbateré programul ministrului president) cel dintâiu ia cuvântul

Contele Alb. Apponyi, care tocmai la început dîse, că regretă a nu fi vorbit mai înainte. Simțind însă, că a sosit momentul de a-și spune și el cuvântul, declară înainte de tóte, că sprijinesce pe Khuen-Hedervary și are încredere față cu el, de óre ce a declarat, că va continua politica predecatorului său. Incarcă cu laude pe Khuen-Hedervary, care ca Ban al Croației a fost un anteluptător viguros al intereselor maghiare, ér ranele ce le-a primit în Croația, le-a primit ca reprezentantul ideii de stat maghiar.

Inainte de a intra în medias res, Apponyi protestéză contra învinuirilor, că s'ar fi abătut de la direcțiia națională că-

reia i-a servit de anî îndelungați si că ar fi fost infidel față cu nisunțele naționale.

Trece apoi la cestiunea reformei militare. Când s'au prezentat dietei proiectele militare, n'a putut să nu recunoscă, că până la óre care mësura ele sunt motivate. Se cerea o nouă sarcină de 7 milioane corone. Decă am primit odată cifra această, trebuia să mă îngrijesc, ca țerii să i-se dea în schimb o contravalóre națională. Szentiványi a desfășurat ceea ce așteptăm și cerem noi. Decă vr'una din acele pretensiuni nu s'ar primi cu ocașiunea noiei legi militare, n'ași mai sprijini guvernul și în casul acesta nu numai că ași lua poziție contra noului proiect militar, ci voiú reveni asupra întregii cestiuni, convins fiind, că cu modalitatea ce ne-am ales-o, n'o să ajungem scopul. Pe lângă astfel de condițiuni am declarat guvernului de atunci, că-l voiú sprijini.

Trebuie să-mi exprim recunoștința față de ministrul de honveđi, că în multe puncte s'a arătat aplecat a satisfice postulatele naționale. Nu pot însă să fiu mulțumit d. e. cu sistemul încet al transferării ofițerilor din Ungaria în regimentele de aici. Decă vom progresa în privința această în tempo-ul de până acum, atunci mulți anî nu se va alege nimic din validarea autografului regesc de la 68. Dér chiar de s'ar face această, nu s'a făcut destul, căci urmarea firească a lucrurilor e, ca trupele din Ungaria să fie provédute numai cu ofițeri ungar.

In ce privesce procedura penală militară, Apponyi cere, ca aici să se valideze drepturile limbei maghiare, căci nu-și pôte închipi un organism judecătoresc și pertractări judecătorești publice în Ungaria, cari s'ar face, obligator, în limba germană.

Pretensiuni noué, afară de cele fixate și circumscrise în memorandumul său, Apponyi nu ridică în stadiul actual, nici nu pune la ordinea zilei imediata resolvire a acestei cestiuni. Declară, că este unul dintre aceia, cari nu vréu să fie atinsă acea dispoșițiune referitoare la limba de serviciu a armatei, pe care a luat-o Maj. Sa în sfera sa de putere; a procedat cu îndreptățire, de óre-ce ceilalți factori ai legislațiunei n'au usat de dreptul lor. Aparțin acelora, repetă Apponyi, cari nu vréu să fie atinsă această cestiune, ci vor să o lase în stadiul ei actual. Principiul este, că în tóte instituțiile statului maghiar, trebuie să se valideze limba statului.

Că unde vrem noi ca din oportunitate și din sila împrejurărilor, să punem bariere acestui principiu, această are s'o hotărăscă națiunea împreună cu regele.

Păreri mele se opune acea teorie de drept public, după care e o ilegalitate menținerea limbei de serviciu germane în armată. Ceea-ce a făcut corónă, a făcut-o pe lângă contrasemnarea, în timp de decenii întregi, a tuturor guvernelor constituționale și pe lângă aprobarea majorității constituționale. (Mișcare în stânga. Barabas: Totdeuna majoritatea a fost pécătóasă). Creatorii legii din 67 ori n'au sciut înțelesul legii crite de ei, ori conscient s'au împecat cu permanenta violare a legii. În pécatul acesta sunt însă părtași și bărbații, cari au ședut pe băncile guvernului. N'au înțeles acea lege nu numai partidele cari stau pe basa de la 67, ci și partidul independist.

Ugron: Tot-deuna am pretins.

Apponyi: Ați pretins, dér nu tot-deuna în același mod și pe aceeași basă, pe care trebuie să se pretindă încetarea violării legii. După astfel de autecedențe nu se pôte privi ca admisibilă destrămarea situațiunei parlamentare. Prima încercare prin ultimul nu pot s'o găsesc îndreptățită.

Nu urméză însă, ca să nu cerem validarea limbei maghiare, vréu numai să dic, că în antecedente nu se găsesc nici

o basă pentru a pretinde acesta prin aplicarea mijloacelor extreme.

Da, toți membrii partidului liberal pretindem și dorim, ca să se valideze în armata comună maghiarismul și concepțiunea armatei maghiare, și eu consider validitatea limbii maghiare ca limbă de serviciu și de comandă la trupe drept un postulat, care mai curând s'eu mai târziu se va realiza.

Barabas: Așa ar trebui să vorbescă d-l ministru president. — Hollo: Poftiți și fixați termenul.

Apponyi: Dică acesta, pentru că v'ed în ea un mijloc de consolidare a națiunii maghiare, care este și un interes al dinastiei.

Cu toate acestea, eu nu pretind acum validitatea acestui principiu. Serioasă nu poate să fie, decât acea pretensiune concretă, care nu involvă în sine pericole mari. Sunt însă convins, că îndată ce se va fi format în direcția acesta o voință națională comună, regele constituțional nu-i va pune piedecă...

In partea a doua a discursului său oontele Apponyi s'a ocupat cu obstrucțiunea. El condamnă obstrucțiunea, care împiedecă dieta de a aduce hotărâri. Camera actuală a eșit din alegeri mai mult s'eu mai puțin curate. Unii dică, că o eventuală dizolvare a camerei nu le impune, căci ori ce fel de alegeri s'ar face, ele s'ar întâmpla pe baza unui cens nedrept. La asta observă Apponyi, că toți sunt de părere, ca sistemul electoral să se reformeze și că ar trebui să mergem înainte în privința acesta pe calea începută la 1848 și să aducem în parlament straturi tot mai largi. A nega însă îndreptățirea parlamentului, care s'a format pe baza censului actual și a-i nega îndreptățirea de a hotărâri în numele națiunii, este periculos, căci ori ce fel de reformă s'ar face, sunt sigur, că se vor afla totuși 30-40 omeni în dietă, cari vor dice, că asta e nedrept, s'eu necorect.

„Și am ajunge acolo — dice Apponyi — se usăm de argumentul, cu care partidul național român a atacat legalitatea uniunii Ardealului“.

Obstrucțiunea are urmări grave. Nu vedeți, că de când s'a împiedecat activitatea parlamentului maghiar, toți dușmanii interni și externi ai Ungariei au pășit în acțiune mai puternică? Nu vedeți, că toți se mișcă, și de când dăinuesc obstrucțiunea, de când viața publică a Ungariei s'a slăbit, ordinea pretutindeni în țară e stricată, în Croația, ca și în ținuturile locuite de naționalități? Nu vedeți, că prestigiul Ungariei s'a slăbit și a cădut atât în fața celui alt stat al monarhiei, cât și în fața întregii opinii publice europene?

Trebuie să cumpănim, că în oas de victorie, vor pute fi recompensate jertfele ce le-am adus pentru ea? Limba maghiară face atâta, dică și eu. Dăr nu de acesta este vorba acum, ci de aceea, ca dreptul limbii maghiare să se valideze acum, ori să mai așteptăm cu luna câte-va luni?

Ugon: Nu dăm nimic pe promisiuni. Cerem lege.

Apponyi: N'ați pute continua lupta în împrejurări mai favorabile, după ce ne vom fi îngrijit de trebuințele cele mai ardente?

Vorbesc apoi de compromisul dintre Hedervary și Francisc Kossuth, și dice, că nici-odată n'a fost din partea parlamentului și a guvernului o înclinare mai mare pentru validitatea drepturilor naționale, ca acum. Nu înzadar am așteptat 35 de ani secerșul. Problema cea mare e, ca prin încredere reciprocă să fim una în reclamarea drepturilor naționale. Cel ce se teme de absolutism, este un laș, dăr cel ce își teme viitorul națiunii de vifore nefolosite, exercită înțelepciunea, pe care a-o exercita nu numai că nu e păcat, ci e o datorie patriotică.

Mórtea papei Leo XIII.

In timpul interregnelui, fantasia are teren liber, făcând fel de fel de combinațiuni asupra urmașului lui Leo XIII și asupra politicii lui. Cine va eși din urna sacralui colegiu? Un papă conciliant s'eu unul militant? Din ce în ce să lămuresc însă mai bine opiniunea publică și părerea generală este acum, că urmașul lui Leo XIII nu va pute să devină inconsecvent politicii tradiționale a celor doi înaintași ai săi față cu Quirinalul, se speră însă totuși, că în două puncte se va face o schimbare, decât alesul va fi mai puțin intransigent. Anume se crede, că captivitatea vaticană, observată cu rigore de

Piu IX timp de 8 ani și de Leo XIII timp de 25 ani, va fi atenuată întru atâta, că viitorul papă va eși din Vatican și, fără să calce pe strădile Romei, va merge pentru timpul de vară în vila papală din Castelgandolfo, care este situată în apropierea munții Albani, fiind declarată de legea de garanță exonerată, ca și Vaticanul. Părerea acesta o susțin mai ales aceia, cari afirmă, că un papă, care de exemplu ar avé o sănătate mai șubredă, decât cei doi antecesorii ai săi, ar fi necesitat să schimbe aerul mai ales, că temperatura în timpul verei este aprôpe insuportabilă în Roma.

Al doilea punct, care unii speră, că se va modifica, este rezistența, ce s'a opus întotdeauna încercărilor făcute de suverani catolici, de a visita Quirinalul și tot-odată și Vaticanul. Din cauza acestei rezistențe, Monarchul austro-ungar nici până în ziua de azi n'a întors visita regelui Italiei, ér visitei lui Lobet i-se pun de asemenea multe piedeci. Din contră suveranii acatolici, ca regele Angliei, împératul Germaniei, cu ôre-cari formalități, ce e drept, cerute de Vatican, au putut visita pe papa, lucru care se va întâmpla și cu ocaziunea apropiatei visite a Tarului.

Aménunte.

Autopsia, ce s'a făcut cadavrului papei, a dovedit, că diagnosa medicilor a fost corectă, ceea-ce este o mare satisfacție pentru Lapponi, care a fost obiectul unor agresii nedemne în presa italiană, pe motiv, că n'ar fi făcut bine diagnosa.

Vaticanul este păzit foarte riguros. Garda elvețiană a refuzat intrarea chiar și profesorului Mazzoni.

In cosciugul în care a fost așezat corpul, s'au pus câte un exemplar din medalii bătute în timpul pontificatului lui Leo XIII, în total 26 medalii de aur, 26 de argint și 26 de bronz.

Testamentul.

Leo XIII a lăsat dispoziția, că totă averea sa și toate obiectele prețioase, șchiar și acelea, cari i-au fost dăruite lui personal, să rămână bisericei, deôrece rudelor sale li-a dat, ce li-s'a convenit, fiind încă în viață.

Inelul pescarului.

Acest inel este un sigil, care reprezintă pe sf. Petru în barca de pescuitor, poartă gravată în jurul bărcii inscripția papei. Pie-care papă poartă numai imitația originalului, care este păzit de măestrul de cameră. Intrebuintarea acestui inel la sigilarea brevelor, datéază din secolul XIII. La sfirsitul brevelor sigilate cu acest inel se scrie de obicei cuvintele: „sub annulo piscatoris“.

SCIRILE DILEI.

— 11 Iulie v.

Manevre de probă cu nouele tunuri. Diarele din Lemberg anunță, că dilele acestea se vor face la Neustadt manevre de probă cu nouele tunuri obuziere. Pentru acest scop s'a construit o fortărăță cu suma de 60.000 corône, ca să se încerce efectul nouelor obuze. La aceste manevre vor lua parte ministrul comun de răsboi, mareșalul Pittreich, șeful marelui stat-major mareșalul Beck, 18 general, 80 ofițeri de stat-major și un regiment de artilerie.

Reuniunea maghiară de cântări din Bucucuresci, numită „Magyar Dalárda“ va întreprinde pe la începutul lui August un turneu în Transilvania, oprindu-se în diferitele orașe câte 1-3 zile. Reuniunea va da concerte în Brașov, Sighișora, Aiud, T.-Mureșului, C. Sereda, Tușnad, S. S. Georgiu, Borsec, K.-Vásárhely și Előpatak. Ungurii din Bucucuresci vor depune cununii pe monumentul lui Petőfi la Sighișora, pe al honveților din Ferihaz, pe al lui Kossuth și Bem în T.-Mureșului. Precum se vede de aici, turneul reuniunii va avé și colorit politic.

Gornic împușcat. Dumitru Bradu, gornic (păzitor silvic) din Maramureș a fost împușcat în timpul serviciului de cătră nisce necunoscuți.

Rēmas bun de la Lugosi. In ședința de Joi a reprezentanței orașului Lugosi episcopul Dr. Demetriu Radu și-a luat adio de la oraș „prin o vorbire bine simțită“ — cum spune „Drapelul“. In numele orașului i-a răspuns primarul Haršovszky.

Principesa Maria a României fiind în ajun de a nasce, d-l Dr. Cantacuzino a fost chemat la castelul Pelisor din Sinaia.

O baie cu insultă. Scriitorul Andrei Varga din Șepreuș a fost luat pe sus cu ocaziunea tulburărilor socialiste din Șepreuș de câtră 10 femei și a fost băgat în părău cu haine cu tot. Apa îi ajungea lui Varga până la gât, ér femeile îl păziau pe țerm, ca să nu iasă din apă până nu se va răcori bine. Scriitorul a dat în judecată pe femei, ér judecătoria le-a condamnat pentru insultă la câte 30 corône amendă. Varga a apelat la tribunalul din Arad și senatul de apel a găsit, că faptul celor 10 femei se poate cualifica de „restringerea libertății personale“ și tribunalul a pornit cercetare în acest sens contra femeilor.

Autoritățile turcesci au confiscat, în Mai și Iunie, în diferitele ținuturi din Macedonia: 1.750 puscă de diferite modele, 227 revolvere, 34.936 cartușe, 391 kilograme de dinamită și 195 bombe.

Funcționar consular — defraudant. Wilhelm Schmidt, funcționar la consulația austro-ungară din Bucucuresci a defraudat 80.000 lei, lăsământul rămas ca moștenire de la un croitor cu numele Fischer, supus austriac. Schmidt a fugit cu banii, poliția însă l'a prins în Silistria. Bani erau aprôpe toți la densusul.

Nemulțumirea Burilor cu actuala hegemonie englesă, e mare. După sciri din Africa-de-Sud, sunt temeri de-o revoluție.

Comitetele bulgăresci pregătesc o nouă lovitură în Macedonia la sfirsitul lunii Iulie. Din cauza acesta Turcia nu micșorează trupele sale din acea provincie.

Erupțiunea Vezuului. Din Neapole vine scirea, că a început o mare erupțiune a vulcanului Vezu. Un curent larg de lavă se îndreptă spre vechiul oraș Pompei.

La băile din Előpatak au sosit până acuma 195 ôspeți, ér cu turiști cu tot 759. In lista nr. 3, ce ni-se trimite la redacție, vedem următoarele nume românesci: Dumitru Marcu, paroch, Birchiș, Archip Munteanu, ieromonach, Hodoș-Bodrog, și Pentea Patricie, preot, Palos.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firma A. MOLL, liferantul curții c. și r. din Viena Tuchlauben Nr. 9 își recomandă amatorilor de fotografie, articolele sale necesare pentru a fotografia. La cerere trimite liste ilustrate conținând prețurile. Depozite în Brașov la F. Jekelius, F. Kelemen, Victor Roth farmaciști. Teutsch și Tartler, D. Eremias nepoți

Scribii de la Arad. A voi să convingem lumea românescă dela noi despre aceea, cum înțeleg scribii de la fôia din Arad („Tribuna Poporului“) chemarea lor diaristică, ar însemna să spargem o ușă deschisă, prin care ori-ce om cuminte vede murdăria și netrebnicia, ce din punctul de privire etic și național se comite dîlnic în colônele acestei foi, lipsită de ori-ce pudôre, (ca să vorbim în limba ei) în contactul național și etic cu cealalte foi și cu publicul românesc.

Etă de ce veninul acestor scribi nu mai poate prinde, căci ômenii noștri serioși și de caracter știu cum stau cu fôia din Arad și cu conducerea ei.

Totuși, fiind-că „Trib. Pop.“ a început să reînviască din chiar senin și fără de nici un motiv obiectiv, numai din răutate, neavând alte argumente seriose, o infamie vechie, prin aceea, că cu cuvinte intunecose vrea să facă pe cetitorii săi neinformați să credă, că „Gazeta“ ar scrie și ar lucra, în afacerile diecesei aradane, preocupată de abonamentele grase anuale, ce le-ar fi primit mai de mult dela mănăstirea Hodoș-Bodrog; și fiind-că, deși a fost somată de repețite ori redacția fôiei din Arad să dea sémă despre cele ce afirmă, ea a tăcut în privința acesta consecvent: declarăm, că de azi încolo administrația fôiei noastre va arăta ori și cărui Român de cinste, care se va presenta în localul ei, cupônele mandatelor prin care ni-se trimite abonamentul mănăstirii Bodrogului de mulți ani, spre a se pute convinge despre adevăr.

In colo ne rezervăm a ne lua voia să adresăm și noi la rândul nostru „Tribunei Poporului“ nisce întrebări, cari să lămurască odată definitiv, pe ce basă, per quam regulam și de unde își arôgă această fôie dreptul de a judeca și moralisa presa română din punctul de vedere etic și național?

De la „Asociațiune“.

Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, revenind în ședința ținută Lună, 7 Iulie n., asupra demisiunii ce i-o înaintase încă în anul trecut primul secretar al „Asociațiunii“, d-nul Dr. Diaconovich, a decis în merit, primind demisiunea cu finea anului curent. Faptul va fi notificat adunării generale, spre a ordona publicarea de concurs pentru întregirea postului.

Suntem informați, că în cercurile competente se ventiléază ideea, de a nu se mai angaja pentru viitor, decât un singur secretar pe séma „Asociațiunii“, care, decât se va ține de angajamentul de a și pune puterile numai în serviciul „Asociațiunii“, va pute pe ușor să provadă agendele pe cari astăzi le isprăvesc doi secretari, cu atât mai vartos, că în actualul cancelist al „Asociațiunii“ (Romul Simu), secretarul va găsi o putere bună, un diligent tovarăș de muncă.

Și pentru-ca informațiunea să ne fie deplină, comunicăm și aceea cetitorilor, că al doilea secretariu al „Asociațiunii“, d-l Dr. Beu, încă își va pune postul cu finea anului curent la dispoziția comitetului central, fiind-că ocupațiunea sa de medic nu-i mai permite să și rupă din timpul de muncă ôrele pe cari până acum le consacrase „Asociațiunii“. („Tel. Rom.“)

Plan de acțiune

pentru înființarea teatrului român.

(Fine.)

Cap III.

1) In scopul de a se tot îmbogăți repertoriul teatral cu piese corôspundătoare trebuinței de dezvoltare a poporului românesc și a clasei culte, piese adecă scrise în o limbă curată și frumoasă și cualificate a da o sănătôsă hrană sufletescă, — comitetul societății își va lua sarcina să tipărescă continuu piese teatrale, atât originale, cât și traduceri și localisări din literaturile străine.

2) Preocupația de căpetenie în privința acesta și-o va concentra comitetul cu deosebire asupra pieselor originale românesci, cu subiecte luate din viața poporului și a clasei noastre culte.

3) Și pentru-ca societatea să pôtă contribui direct la dezvoltarea și îndrumarea literaturii dramatice române în o direcție bună, comitetul va decerne premii pentru cele mai bune piese teatrale originale.

4) Comitetul va îngriji, ca toate piesele întrate la concurs să fie apreciate de comisiuni competente în materie de lite-

ratură dramatică, fie constituite din membri ai comitetului, fie din alți bărbați literați.

Cap IV.

1) Lucrând cu ochii îndreptați spre ținta, a cărei realizare ne zace atât de mult la inimă, trebuie să ne gândim și la acel factor important, care va avea să alimenteze, la timpul său, instituțiunea teatrului, tot injectându-i duhul înviator necesar și energie învigorătoare, adecă să ne gândim și la publicul românesc, în mijlocul căruia va avea să funcționeze teatrul.

Activitatea desfășurată pe baza principiilor arătate până aci, va revêrsa sigur și în direcția aceluia influență binefăcătoare.

Publicul va putea fi servit în trebuințele sale estetice, în un grad oarecare, și prin ceea ce se va executa pe baza măsurilor atinse în cap II și III. Spiritul timpului de-asemena e de natură a desvolta, chiar și de la sine, interesul și priceperea publicului către arta dramatică.

Dér societatea își va lua sarcina a jertfi și în folosul dezvoltării interesului, gustului și priceperii către arta dramatică.

2) Comitetul va încuraja și ajutarea tipărirea de studii, articole și cărți în care se va tracta și populariza știința esteticii dramei, ori se vor aduna momente și documente din viața artistică peste tot a poporului românesc din Ungaria, eventual va publica chiar și o revistă teatrală.

3) Comitetul poate vota ajutoare, când societății ori reuniunii din patrie sunt avizate a invita artiști români din alte locuri în scopul de a ridică prin concursul acestora valoarea artistică a producțiilor lor și când acele societăți ori reuniuni vor fi nevoite a reflecta la asemenea ajutoare pentru a le da ca onorariu artiștilor invitați.

4) Comitetul va îngriji, ca adunările generale ale societății să constituiesc în partea lor predominantă festivități de caracter intelectual, menite a răspândi binefacerea culturii și artei. Spre scopul acesta comitetul va lua măsuri, ca la toate adunările generale să se cetescă lucrări literare din sfera dramei, dramaturgiei și peste tot a esteticii și să se aranjeze serate artistice. Acastă dispozițiune atrage altcum după sine și datorința fruntașilor clasei noastre culte de a căuta, ca ședințele adunărilor generale să fie cercetate de public numeros, căci numai astfel silințele comitetului, în acastă direcțiune, vor putea fi încununare sau rezultatele dorite.

C) Dispoziție finală.

Având în vedere, că activitatea inaugurată pe baza acestui plan de acțiune are drept scop apropiat numai pregătirea terenului pentru organizarea unei trupe teatrale complete, și avându-se apoi în vedere necesitatea de a se asigura până la realizarea scopului mai înalt, cel al înființării teatrului, un venit suficient al fondului pentru trebuințele funcționării teatrului, — comitetul va putea cheltui în acești 10 ani numai cel mult 1/4 din venitul net al fondului.

După expirarea răstimpului de 10 ani, adunarea generală va lua alte dispoziții, conform cu experimentele culese și cu împrejurările de atunci.

Din ședința comitetului societății pentru crearea unui fond de teatru român, ținută în Brașov, în 8 (21) Iunie 1903.

Virgil Onișu,
v.-președinte

Dr. Iosif Blaga,
secretar.

O carte nouă.

(Dr. Augustin Bunea: „Discursuri. — Autonomia bisericăscă. — Diverse. Blasiu 1903. Tipografia seminarului Archiepiscopiei. Prețul 5 cor. Pentru România 6 lei. 522 pagini 8° mare).

Națiunile mari și înaintate în cultură își au scriitorii și oratorii lor mari. În ramura discursurilor funebre neîntrecut este d. e. francezul Bossuet, care pe la sfârșitul secolului XVII a rostit mai multe discursuri la înmormântări, discursuri, cari

adși se citesc prin școli ca modele ale retorice creștine, ér institutele de editură ca „Bibliothèque Nationale“ le publică în ediție populară și le pune în vânzare câte ou 25 centime volumul, ca să fie accesibile chiar și pentru cei mai săraci, cari vor a-și procura prin lectură câte-va momente de elevație spirituală.

Mare bărbat o fi fost pe timpul său un Michel Le Tellier, cancelar al Franței (+ 1686), distins și escelent bărbat va fi fost în viața sa și Louis de Bourbon, prince de Condé (+ 1687) și alți bărbați însemnați ai acelei țări culte, și vor fi fost vrednici fără îndoială, ca virtuțile și calitățile lor să fie laudate de un Bossuet. Pe noi însă toate aceste mărimi ne lasă reci. Noi Românii n'avem cancelari și n'avem prinți, n'avem pôte nici Bossuet-î, ceea-ce avem însă în bărbați distinși, sunt ai noștri, și vêrsăm lacrimi pe mormântul lor. Ultimul deceniu a fost însă nemilos față cu noi și ni-a răpit mulți bărbați distinși ai națiunii. D-l Dr. Bunea a avut trista îndatorire de a pronunța discursuri funebre de la 1887 încôce, de când cu mórtea lui Iacob Mureșianu până în Dec 1902, când s'a mutat la cele eterne Dr. Ioan Rațiu, la o serie întrégă de ómeni, a căror activitate a lăsat urme durabile în viața publică românescă. Ajunge să amintim numele unui Gheorghe Barițiu și al unui David baron Ursu.

Discursurile rostite la mormintele acestor bărbați, 9 la număr, le vedem publicate în noul volum al eruditului canonic. La rubrica „discursurilor“ se mai pôte adăoga și Panegiricul în onórea Sf. Nicolae și două biografii a doi fôrte vrednici bărbați, I. Dănuș și C. Papfalvi.

D-l Dr. Bunea spune în prefață, că discursurile acestea le-a publicat la stăruința altora, deóre-ce fiind făcute în grabă, nu le ținea vrednice ca să vadă lumina în tipar.

Și totuși, cu tóată graba, în cari ele au fost făcute, discursurile acestea sunt la o înălțime, la care până acuma orator funebru la noi cu greu se va fi ridicat. D-l Nicolae Iorga, profesor universitar în Bucuresci, căruia nimeni nu-i va putea tăgădui competența în ale criticeii, a spus mai ăilele trecute într'un cerc intim compus din tineri literați, că discursurile d-lui Bunea sunt atât de frumoase, încât decă ar fi să móră, ar vré să móră la Blasiu, pentru-ca să-i rostescă și lui d-l Dr. Bunea un asemenea discurs.

În partea II a acestei valoróse lucrări, autorul se ocupă de autonomia bisericăscă unite. Aici vedem reproduse mai multe articole, publicate altă-dată în „Unirea“. Gimnasiul din Beiuș, care a fost maghiarizat contra ori-cărui drept și dreptate, este luat în apărare de către d-l Dr. Bunea și argumentele sale aduse în spriginul caracterului românesc al acestui institut, vor servi în viitor drept isvor pentru o acțiune de revendicare, care nu pôte mult întâržia.

Într'o altă serie de articole, d-l Dr. Bunea face apologia gimnasiilor noastre românesci peste tot, ca institute de învățământ naționale. Articolele acestea reproduse de asemenea din „Unirea“, le vor ceti generațiile viitoare, căroră le va fi dat, după-cum sperăm noi, a vedé o epocă de echitate față cu autonomia bisericăscă noastre naționale, și nu vor putea pricepe cum de ministerul învățământului public în Ungaria a îndrăsnit să calce în picioare cele mai elementare noțiuni de dreptate — pentru molochul curentului de maghiarizare.

Tot în cadrul „autonomiei bisericăscă“, autorul pledéză mai departe în cartea sa pentru dreptul de a alege archiepiscop, care drept de la mórtea metropolitului Șuluțiu a fost acordat archiepiscopiei de Alba-Iulia-Făgăraș și cător-va protopopiate din două diocese sufragane — la fie-care vacanță, cu un fel de rezervă din partea guvernului.

În sfârșit, și acastă este partea până acuma inedită a operei d-lui Dr. Bunea, autorul, de la pag. 282 și până la pag. 490 tratéză istoria autonomiei bisericăscă,

începând din secolul IX și până în timpurile noastre.

Profunditatea cunoscințelor istorice ale autorului va trebui să fie apreciată aici de un alt condaiu, mai competent, de cât al recensentului.

Publicațiunea se încheie cu partea III intitulată „Diverse“, cuprindând câte-va articole de valóre ale autorului, cari au fost altă-dată publicate în ăiarul „Unirea“ și s'au reprodus aci, ca să fie salvate de primejdia uitării.

Peste tot acastă ultimă publicațiune a d-lui canonic se alătură cu vrednicie celor anterioare, prin cari a desvelit multe puncte, până atunci obscure, din trecutul nostru.

Limba peste tot e bună, stilul avântat.

P. —

Părerile bărbaților de știință

despre Ernst Haeckel și despre cartea lui intitulată „Welträtsel“.

III.

Am vêdut părerile bărbaților de știință asupra lui Haeckel.

3) Sê vedem acum, decă monismul lui Haeckel este pură știință — fără credință? Sê auđim din multe altele, numai următoarele: „Universul este etern, infinit și nemărginit“. — Substanța umple spațiu înfinit prin mișcare perpetuă. „Le crede ori le știe Haeckel tóte acestea? — „Pământul a trecut printr'un lung proces de recire“. — Post'a Haeckel martor la acest proces? — „Evoluția lentă și transformarea nenumăratelor forme organice au necesitat multe milioane de ani.“ — Nu este acesta un articol de credință? Când e vorba de a fixa numărul milionelor de ani, socotéla lui Haeckel variază între 25 milioane și 1400 milioane de ani! În adevér frumoasă probă de știință! — „Mamiferele au evoluat din reptilele și amfibiele inferioare.“ — Aici érá avem de a face cu un articol de credință, care nu este încă de loc dovedit și mulți zoologi nici nu-l admit. „Omul a evoluat către sfârșitul epocii terțiare dintr'o serie de ómeni-maimuțe.“ Acosta nu este decă o dogmă nedovedită, pentru-că înainte de tóte nu sunt cunoscute resturi de ómeni din epoca „terțiară“ și apoi nu există nici o „serie de ómeni-maimuțe“, din cari să fi éșit omul. Toți zoologii în viață o tăgăduesc acosta, afară de Haeckel, ér resturile petrificate, câte sunt cunoscute, sunt fôrte neînsemnate: colo un femur, icí un ăinte său o maxilă, nicl un schelet complet, o singură frântură de craniu, nu însă un schelet complet, cum scrie într'un loc Haeckel, spre a-și încurca cetitorii, cari habar n'au de tóte acestea.

Tóte aceste resturi sunt fôrte problematice. Niciári ceva sigur, ér de forme intermediare nici pomină. „Omul are tóte notele distinctive ale unei maimuțe veritabile“. Acosta este un neadevér patent. Prin ce se pôte deosebi omul de maimuță? De ce suprimă și reface Haeckel deosebiriile atât de manifeste? — „Limba (l) nearticulată a maimuțelor este primul stadiu al limbei articulate omenești“. Éta din nou o afirmațiune, care prin nimic nu se pôte dovedi, și pe care nici un limbist nu o admite. Max Müller, unul dintre cei mai de frunte ăice: „Limba este Rubiconul nostru și nici un animal nu va îndrăsnii să-l trecă. Éta răspunsul nostru întemeiat pe fapte, răspuns ce-l dăm acelora, cari vorbesc de evoluție și cari sunt de părere, că cel puțin primele începuturi ale tuturor acțiunilor omenești se pot descoperi la maimuțe și ar vré să țină deschisă posibilitatea, că omul nu este decă un animal privilegiat, învingătorul triumfant în lupta pentru existență“.

Așa numita „Gastrătheorie“ a lui Haeckel, conform căreia tóte animalele ar fi evoluat de-opotrivă dintr'o formă simplă, numită Gastrula, nu este de loc recunoscută ca lege generală. Cu deosebire în timpul din urmă s'au ivit multe voci împotriva acestei teorii. Cu tóte acestea Haeckel își dá aerul, ca și cum teoria acosta ar fi admisă de toți zoologii.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 23 Iulie. În ședința de adă a dietei, G. Ugron a luat cuvântul, ca să răspundă contelui Apponyi. El a declarat între altele, că până când nu se vor da garanții formale, că postulatele naționale vor fi realizate în armată, opoziția va

lupta înainte și nu va desarma. Apelează la majoritate să se alătore și ea la aceia, cari luptă pentru aceste postulate, căci atunci se va vedé, care este dușmanul, care vré ca Ungurii să nu fie națiune maghiară. —

Petreceri. *Tinerimea română din Selagiu și Chior* invită la petrecerea de vară cu dans ce se va arangia în comuna Șilimeghiu—Sülemed (Sélagiü) cu ocașiunea adunării generale a „Reuniunii învêțătorilor români sélageni“. Duminecă la 9 August st. n. 1903. Patronii petrecerii sunt P. O. Domni: Petru Cherebeș protopop, Gavriil Trif prof. prep. pens. Membrii în comitet: Ioan Pașca și Augustin Mândruțiu președinți, Vasilie Olteanu și Ioan Chira vice-președinți, Ioan Hendea și Ioan Șimonca notari, Nicolae Pop casar, N. Sasu controlor. Începutul la 8 óre séra. Prețul de înțrare pentru o persónă 2 coróne.

— *Tinerimea din jurul Ernotului* invită la petrecerea de vară ce va aranja-o la 9 August st. n. 1903 în sala hotelului „Central“ din Radnoth (Ernot). Începutul la óre séra. Prețul de înțrare: de persónă 1 corónă 20 b., în familie de persónă 1 corónă. Venitul curat e destinat 1/3 parte în favorul școlei gr. cat. din loc, ér 2/3 pentru „masa studenților“ din Blasiu. Contribuiriile peste taxa de înțrare se primesc cu mulțămită și se vor publica. Eventualele oferte a se adresa la președintele p. Radnoth în Seulia română (Oláh Sályi).

Diverse.

Logodnă fără logodnic. Un caporal din batalionul vînătorilor din gardă, cu garnisóna în Potsdam, a primit ăilele trecute de la toți cunoscuții săi felicitări cordiale pentru logodna sa cu o d-șórá S. În adevér, caporalul de vînători se bucura de o mare simpatie printre fetele de măritat din Potsdam, dér încă nu se gândise, ca să se însóre și fi cu atât mai mult surprins, cu cât nici nu cunosccea pe d-șórá S. Caporalul se supéră foc și se duse să caute pe logodnica sa necunoscută. D-șórá S. este fiica unui proprietar de case și mai înainte fusese vîndetőre într'un magazin de mărfuri, ér acum învață să gătescă bucate într'un restaurant, ca să se pregătescă pentru a fi o bună gospodăresă. Caporalul de vînători întră în restaurant și chieamă pe pretinsa logodnică. El o întrebă, că pentru ce s'a dat de logodnica sa; d-ra S. se aruncă de gâtul lui plângend, îl sárută cu foc și se rugă de el ca să n'o compromită. Ea i-a trimis acum câte-va ăile o scrisóre anonimă plină de pasionate declarațiuni de amor, ba și-a cumpérat și un inel pe care a gravat inițialele numelui său, arătându-l tuturor plină de mândrie. De sigur, că într'un roman sensațional braval caporal din garda imperială ar fi strîns la pieptul său pe dulcinea sa și ar fi cumpérat un al doilea inel, pe care ar fi gravat numele ei. Dér în cruda realitate, în care se afla caporalul, refuză propunerea de a o lua în căsătorie, și plecă acasă cuprins de mândrie din cauză că a putut să manifeste atâta tărîe de caracter.

Cuvinte frumoase. Șciți prin câte vorbe se pôte specifica în limba română fructul pecuniar al muncii? Prin multe, și étă-le:

Salariu pentru cei ce muncesc cu ăia; câștig pentru negustori; simbrie pentru servitori; leafă pentru funcționari; prelevare pentru stăpâni; onorariu pentru advocați și doctori; căldărușă pentru preoți; dividende pentru acționari; dobândă pentru împrumutători; venit pentru capitaliști; premiu pentru agenții de asigurare; jetóne pentru administratori; soldă pentru soldați; indemnitate pentru deputați și listă-civîlă pentru capetele încoronate. („Univ.“)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următoarele cărţi:

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru comandă.)

Scrieri scolare.

Recompensele şi pedepsele în şcoala populară, studiu pedagogic de d. Daru, cu un adaus, 64 pag. format mare, preţul 60 bani, se pot procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi din librării.

Cântul în şcoala populară de Iuliu Pop, învăţător în Năsăud. Teorie, praxă şi cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani şcolastici, ca îndreptar pentru cateheţi, învăţători şi părinţi, prelucrat de Basiliu Raftiu, profesor la seminariul din Blăşiu. Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru şcolile inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de Ioan Papiu. Partea I. Etimologia. Ediţiunea II. Preţul 50 bani.

„Invătătură creştinăscă“ sau **Catechismul mare** pentru tinerimea greco-cat. Ediţiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de Mîinişia al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunătăţiri şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8°, e legată solid şi costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

Îndreptar teoretic şi practic pentru învăţământul intuitiv în folosul elevilor pregarandiali, a învăţătorilor şi a altor omenii pe şcolă de V. Gr. Borgovan prof. de pedagogie. Ediţiunea III. Preţul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Oral general pentru şcoala română cu 6 clase şi cu un singur învăţător de Georgiu Maeyar. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, sau modul de a învăţa cetitul seriind. Îndreptariu pentru învăţători la tracarea Abecedarului de Basiliu Petri prof. preparandial pens. Preţul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru şcolile popor. rom. întocmit pe baza noului plan ministerial de învăţ. de Ioan Daru cu concursul mai multor bărbai de şcolă. Partea I. pentru anul I-ii şi al II-lea de şcolă. Preţul 32 bani (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru şcolile populare de F. E. Lutz. Tradusă de un învăţător după a 9 ediţie germană. Anul I şi II. de şcolă. Numeri 110, - 10 - 20 şi 20 - 100. Preţul 40 b. plus 5 b. porto.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov. Valabil din 1 Mai st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-20 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la óra 8-13 min. séra.
- IV. Tr. accel. la órele 10-26 m. séra.

Dela Braşov la Bucureşti:

- I. Trenul de persoane la óra 3-55 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 5-14 m. dim.
- III. Trenul mixt la órele 11-40 a. m.
- IV. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
- V. Tren mixt la órele 6-50 séra.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

- I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9-18, cu Ciuc Gyimes şi Ciuc-Szereda, la óra 10-46 min. a. m.)
- II. Trenul mixt la óra 8-40 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la óra 3- m. p. m.

Dela Braşov la Zernesci (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la óra 3-44 min. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 9-47 m. séra.
- IV. Trenul mixt la óra 6-14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Dumineca şi în serbători).

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 8-40 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la óra 3- min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes).

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, cari se vënd cu preţuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vëndut până acum.

1) **Lascar Viorescu, O icónă a Moldovei din 1851** de Wilhelm de Kotzebue. E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vëndut până acum, este ađi numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) **Poesii** de Veronica Micu, regretata noastră poetă. Conţine 144 pag. în loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) **Poesii complete** de Carol Scrob. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

7) **„Vrei să te iubescă bărbatu?“** Broşura cu acest titlu conţine poveşti practice serioase şi foarte potrivite pentru familiile bune. Preţul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto.)

4) **Instrucţiunea gimnasticeii** în şcolile de băieţi şi de fete. Cu 57 figuri în text, de D. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcoala normală de institutori din Bucureşti. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu seamă pentru învăţători.

5) **Originea monedelor** (a banilor) de M. C. Suflu, o interesantă conferenţă ținută la Ateneul Român din Bucureşti. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) **Poesii** de F. M. Stoicescu. Este o carte mare de 252 pag. cu exterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumoase nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

Monologuri în versuri seria a 2-adupă Auguste Vacquerie, Eugene Manuel, Uhlund, Emile Goudean, E. Grenet-Dancour şi L. Ralisbonne, de Nicolae Ţincu, 1 cor. plus 5 b. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Iulie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	120.60
Renta de corone ung. 4%	99.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	90.95
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.80
Bonuri rurale croate-slavone	98.25
Impr. ung. cu premii	199.—
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	156.—
Renta de hârtie austr.	100.40
Renta de argint austr.	100.35
Renta de aur austr.	121.—

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

- I. Tren accel. la órele 5-07 m. dim.
- II. Trenul de persoane la óra 7-50 dim.
- III. Tr. accel. peste Cluşiu la ó. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la óra 9-27 min. séra.

Dela Bucureşti la Braşov:

- I. Trenul accel. la óra 2-18 min. p. m.
- II. Trenul mixt. la óra 9-18 min. séra.
- III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
- IV. Tren. de pers. la óra 7-41 min. dim. (care circula numai Vinerea dela Predeal).
- V. Tr. accel. la órele 10-14 m. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

- I. Trenul de persoane la óre 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda óra 3-20).
- II. Trenul de pers. la óra 1-53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5-17 dim.)
- III. Trenul mixt, la óra 6-27 m. séra (are legătură dela Palanca la 8-54 dim.)

Dela Zernesci la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la óra 7-02 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1-12 min. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 8-18 séra.

Dela Ciuc-Gyimes la Braşov:

- I. Trenul de pers. la óra 8-25 m. dim.
- II. Trenul de pers. la óra 1-53 m. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 6-27 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Ciuc-Gyimes.)
- IV. Trenul mixt la órele 10-05 m. séra.

Rente de corone austr. 4%	100.70
Losuri din 1860.	164.80
Acţi de-ale Băncei austro-ungară	15.88
Acţi de-ale Băncei ung. de credit	733.25
Acţi de-ale Băncei austr. de credit	664.25
Napoleondori	19.05
Mărci imperiale germane.	117.35
London vista	239.22 1/2
Paris vista	95.22 1/2
Note italiene	95.20

Cursul pieţei Braşov.

Din 24 Iulie n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.92	Vënd.	18.96
Argint român.	18.80	„	18.90
Napoleond'ori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesco	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.10	„	117.50
Lire turcesco	21.50	„	21.60
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.25

Pentru Sesonul de vară

în Scheiu, şirul spitalului nr. 10 sau strada Caterinei nr. 2, (lângă şcolile române), într'un loc foarte frumos şi sănătos, cu grădină mare bine arangiată, cu foişore şi veder frumoasă, în faţa sórelui, este o locuinţă constătătoare din 3 camere frumos mobilate, cu entré separat, bucătărie, apaduct etc. **Se po închiria imediat pentru sesonul de vară.**

Informaţii se pot lua tot acolo înderét în curte, spre grădină.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutia este provédută cu marca de apărare a lui A. Moll şi cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăţilor celor mai cerbicioase la stomach şi pântece, în contra cărceilor şi acrelei la stomach, constipaţiunei cronice, suferinţei de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor şi a celor mai diferite bóle femeesco a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creşce mereu de mai multe decenii încóce. — Preţul unei cutii originale sigilate Coróne 2.—

Falsificăţiunile se vor urmări pe cale judecătórescá.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marca de scutire şi cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul şi sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de góldină şi reumatism şi a altor urmări de récéla. Preţul unei sticle originale plumbate, Coróne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii şi dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea raţională a peleii, cu deosebire pentru copii şi adulţi. Preţul unei bucăţi Cor. — 40 Cinci bucăţi Coróne 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provédută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principálă prin

Farmacistu A. MOLL,

C. şi P. furnisor al curţii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciá se efectueáză gínic prin rambursá postalá.

La depozite se se cëră anuntit preparatele provédute cu iscalituru şi marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Braşov: la d-nii farmacişti Ferd. Iekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter şi engros la D. Eremia Nepoşii, Teutsch & Tartier.

TIPOGRAFIA

A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provédut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în poziţiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine şi acurateţá, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ŞI COLORI.

CĂRŢI DE SCIINŢA,
LITERATURĂ ŞI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNŢĂ
DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORI.

ANUNŢURĂ.

REGISTRE ŞI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANŢURĂ.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.
Couverte, in totă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
şi RESTAURANTE.

PREŢURI-CURENTE ŞI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARĂ.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Preţurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.